

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

76. An si mancipium aliquem occidat absque Domini culpæ, adhuc Dominus teneatur ad aliquam restitutionem, ante judicis sententiam? Et notatur Dominum posse abscondere animal, aut servum, ne capiatur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

De Homicidio, &c. Resol. LXXVI. &c. 127

cida creditoribus obligatus, nisi forte ea intentione occiderit, ut eis obesset: unde in casu contingenti non imponerem homicidæ onus restitutionis.

RESOL. LXXVI.

An si mancipium aliquem occidat, absque Domini culpa, adhuc Dominus teneatur ad aliquam restitutionem ante iudicis sententiam?

Et notatur Dominum posse abscondere animal, aut seruum, ne capiatur ante sententiam. Ex part. 5. tr. 4. Ref. 52.

§. 1. Videtur affirmatiuè respondendum, ex l. si seruus ff. de noxiis action. & ex c. si culpa, de iniuriis & damno dato. Verum ego puto cum Petro Nauarra lib. 2. c. 1. n. 38. & Lessio lib. 2. c. 9. dub. 17. n. 119. istas leges neque iure positio ante sententiam iudicis obligare in conscientia, quia videntur solum pertinere ad forum externum, neque aliter vult recepta sunt: quæ omnia à fortiori procedunt in animalibus, quæ si aliquod damnum fecerint absque domini culpa, non teneatur dominus ad damni restitutionem, nisi post iudicis sententiam, ut ipsemet Lessius docet n. 119. & Malderus in 2. 2. r. 3. cap. 2. dub. 5. vbi etiam notat dominum posse abscondere animal, aut seruum, ne capiatur ante sententiam.

RESOL. LXXVII.

Quid teneatur restituere homicida, vel mutilator? Et pro praxi huius difficultatis aliqui casus adducuntur, alij vero notantur in textu huius Resolutionis. Ex p. 5. tract. 4. Ref. 53.

§. 1. Erratum est teneri primò ad impensas in curatione morbi, siue vulneris. Secundò ad omnia damna ex nece sequuta. Tertio ad lucrum cessans. Sed primò hic est difficultas, an homicida teneatur restituere integrum lucrum? & affirmatiuè respondet gl. in c. 1. de iniuriis, ver. oper. u. & ibi Panormitanus n. 5. gloss. in lex hac ff. si quadrup. paup. Gratius in decis. lib. 2. c. 66. n. 2. Gomez lib. 3. variat. c. 6. n. 9. Ioannes Maior in 4. dist. 15. q. 9. dub. ultimo. Nauar. in Manuali, c. 15. n. 26. & alij.

2. Verum contraria sententia tenenda est. Dico igitur quòd homicida non tenetur integrum lucrum restituere, quia lucrum in spe, quod multis modis impediti potest, non valet tantum, quantum lucrum in re. Vnde in taxando hoc lucro attendendæ sunt circumstantiæ personæ, loci, temporis, &c. Si occisus erat iuuenis, & optimæ salutis, item si erat bonus artifex, & maxime labori incumbens. Ita D. Thom. in 2. 2. q. 62. art. 2. ad 1. Mercatus de contract. lib. 6. c. 6. Sotus de iust. lib. 4. q. 6. art. 3. ad 1. Ledesma in 2. p. 4. q. 18. art. 2. dub. 2. & alij communiter. Existimo etiam probabilem cum Becano de iust. & iure in q. 62. 2. 2. D. Th. de restit. q. 8. concl. 1. Couarr. lib. 2. var. c. 10. n. 7. & Angelo ver. restitutio 1. §. homicida, hanc estimationem faciendam esse iuxta dispositionem iuris civilis, quæ habetur in l. computationi ff. ad legem fali idiam. Vt si quis sit annorum 30. vel infra, is putetur adhuc victurus 30. si sit 35. putetur victurus 25. si sit 40. adhuc 20. si sit 50. adhuc 10. semper diminuendo vique ad 60. Sed hanc opinionem aliqui non admittunt, quia ex illa sequeretur occidentem sexagenarium non teneri ad aliquam restitutionem, quod non videtur admittendum: nam fieri potest ut adhuc sit validus, & putetur diu victurus. Certum est autem in vtraque sententia quòd quando læsus remanet viuus cum membri abscissione, vel per-

petua debilitare, non oportet hanc computationem annorum vitæ facere, sed potest solum annuatim damni videri, quolibet anno certa summa pro illo lucro, quod habiturus erat. Quia verò valde difficile est ratione circumstantiarum dare vnicuique ex æmificationis, quod ei ex iustitia debetur, sanum est consilium, uti compositione cum his, quibus restitutio faciendæ est, qui mutuo debent sibi remittere, si quid minus, plùsve debeat.

3. Secundò difficultas est, vtrum ex lucro deducenda sit æstimatio molestiæ & laboris, quem in præstando officio, vel officio substitutus fuisset. Negatiuè respondet Lessius lib. 2. c. 9. dub. 19. n. 115. Sotus de iust. lib. 4. q. 6. art. 3. ceterum argum. Nauarra de rest. lib. 4. c. 1. n. 68. Couarr. lib. 2. var. c. 10. n. 7. & Villalobos in sim. 10. 2. tr. 1. diff. 25. n. 4. vbi sic ait. [Quanto a la cuenta del lucro cessante no se ha de atender a todo lo que el oficial podría ganar, sino lo que de hecho gana, quitando las fiestas, y lo que auia de gastar con su persona. Y no se ha de quitar lo que valia su trabajo, que si esso se quitara a penas quedaria nada.] Ita ille. Et certè si æstimatio laboris detrahenda sit, vix aliquid supererit, nam sæpe lucrum non est maius, quam æstimatio laboris, ut patet in his artificibus, in quibus est parum ingeniosa industria. Deinde qui alium impediuit à labore diurno, tenetur integrè lucrum illius diei facere, nulla parte detracta ratione laboris non obiti, nam alter cupiebat laborem subire: ergo, &c. & hæc sententia est satis probabilis.

4. Sed contrariam docuit Io. Maior in 4. sent. dist. 15. q. 19. quam etiam admittit Rebellus p. 1. lib. 3. q. 3. n. 2. vbi sic ait. Lueri cessantis restitutio moderanda erit propter æstimationem laboris, quem in lucrando substitutus erat, nisi forte eius esset ingenij, ut non minus molestè ferret, otium, quam laborem. Ita ille. Verum quia res morales moraliter tractandæ sunt, ego existimo quòd huius ingenij pauci inueniuntur, maxime si ageretur de labore per totam vitam; ideo in praxi satis probabiliter existimo posse ad abittum prudentis viri aliquid detrahi à restitutione lucri cessantis ratione leuaminis à labore, & ita mecum sentiant docti recentiores, qui quid in contrarium Doctores communiter asserant.

5. Notandum est etiam hic obiter contra Sotum de iust. lib. 4. qua. 6. art. 1. ex modo occidendi iniurioso, nimirum infidose, proditorie, crudeliter, atrociter, &c. non esse aliquid amplius restituendum. Ita Azorius part. 3. lib. 5. c. 3. q. 3.

6. Nota etiam quòd non tantum hæredes homicidæ tenentur soluere damna, sed etiam ipse fideus, si bona homicidæ fuerint publicata, sicuti tenetur ad alia debita. Ita Sanch. in sum. tom. 1. lib. 2. cap. 22. à numer. 74. usque ad num. 84. Aragon in 2. 2. D. Th. q. 62. art. 2. ad 1. & alij, quod Iulius Clarus in praxi crim. lib. 5. homicidium, ver. tenetur, etiam notat male in praxi obseruari.

7. Et tandem nota contra Nauarrum c. 15. n. 22. homicidam non teneri soluere expensas moderatas factas in sepultura occisi. Item si quis iniuste præueniendo aliquem occiderit, qui naturali, vel aliâ iusta morte erat moriturus, non tenetur aliquid restituere, quia nullum damnum intulit occiso, quod iuste non erat passurus. Ita DD. citati.

RESOL. LXXVIII.

An pro ipsius vitæ, aut membri priuatione, deformatate cicatrice, &c. sit faciendæ aliqua restitutio? Ex part. 5. tr. 4. Ref. 54.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet D. Thom. in 2. 2. q. 62. art. 2. ad 1. & iai Aragon, Salonijs, Syluius, est.

Sup. hoc in Ref. & 55. nor. praxie.

Sup. hoc in Ref. seq. 5. Notandum Syluius, est.